

पिता सच्चैवावृष्टतिञ्च मातुः । रन्ध्रे शशाङ्के फणिनाथ
युक्ते हीने त्वपसारयुतः समन्दे । तत्र स्थिते हीनबले
शशाङ्के पिशाचपीडा च जलाद् द्विपाञ्च । भौमाहि-
मन्दान्यतमेन युक्ते क्षीणे शशाङ्के निधनस्थितेऽपि ।
दुःस्थे त्वपसारभयान्मृतिः स्यात्पिशाचबाधादथ वा
मृतिस्तु । रन्ध्रे सराहौ यदि वा सकेतौ चातुर्थिका-
पीडनमाङ्करस्य । रन्ध्रे श्वरेणापि युते तथैव क्रूरादि-
षडांशयुते तु सत्यम् । नीचस्थिते वाऽभरनायके वा
षडाष्टमस्ये यदि पापदृष्टे । राज्ञां प्रकोपान्मरणं
पितृश्च तत्पीडया वित्तविनाशमेति । अधिकमत्यायुः-
शब्दे ४१३ पृष्ठे उक्तम् । अस्य पुरुषादिपूर्वपदकत्वे अच्
समा० "पुरुषायुषजीवित्युः" रघुः । तत्रायुषम् मनुष्यायुष
मित्यादौ बा० अच् समासान्तः ।

आयुर्योगश्च सर्वा० च० दर्शितः यथा "अथायुर्योगः ।
केचिद्योगं पशंसन्ति दशान् केचिद्दन्ति हि । तद्विना चायुषां
ज्ञानं न शक्यन्तु मनोषिभिः । त्रिविधश्चायुषो योगः स्व-
त्यायुर्मध्यमोत्तमः । इति शतपूर्वमत्यन्त तदूर्ध्वं मध्यमं
भवेत् । आ सप्ततस्तदूर्ध्वन्तु दीर्घायुरिति सम्मतम् ।
उत्तमायुः शतादूर्ध्वं सनेः शंसन्ति तद्विदः । आ द्वा-
दशाद्वाज्जन्तूनामायुर्ज्ञानं न शक्यते । जपहोमचिकित्साद्यै
वांलरक्षां तु कारयेत् । पितोद्देशैः शर्कताः केचित्केचिद्
बालम् हैरपि । अपरे रिष्टयोगाच्च त्रिविधाऽकालमृत्यवः ।
जन्मतः प्रबलेनैव बालानां पुष्टिर्बुद्धनम् । कथयेदवशेषं तु
तथा योगो निरूपितः । अत्यायुर्लग्नमे भानौ यत्नौ मध्यं
तु मध्यमे । मित्ने लग्नेश्वरे तस्य दीर्घमायुरुदाहृतम् ।
अत्यायुर्योगजातस्य विपत्तारे मृतिं वदेत् । जातस्य मध्यमे
योगे प्रत्यरौ तु मृतिर्भवेत् । दीर्घायुर्योगजातानां बधमे तु
मृतिर्भवेत् । त्रिषु योगेषु सर्वेषु प्रत्येकं त्रिविधं भवेत् ।
अत्यायुर्लग्नमध्यं तु पूर्णायुस्त्रिविधं मृतम् । मध्यमादत्यमध्यं
तु पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् । दीर्घायुषोऽत्यमध्ये तु पूर्णायुस्त्रि-
विधं भवेत् । एवञ्च विधं प्रोक्तमायुषां तु विनिर्णयः । पञ्च-
स्याराद्दशा मृत्युं दद्यात् षष्ठी गुरोस्तथा । शनेश्चतुर्थान्मृत्युः
स्याद्दशा राहोश्च सप्तमी । विपङ्गे शदशा कटा प्रत्यरीश-
दशा तथा । बधभेशदशा कटा पापा स्यादशुभेक्षिता ।
नीचारातिविमूढस्या विपत्प्रत्यरिनेधनाः । दशा दद्युर्मृतिं
तस्य पापैर्युक्ता विशेषतः । राशिसन्धिषु ये जातास्ते बाला
मृतजीविनः । पापदृष्टो युतो वाऽपि निःसंशयमृतिं प्रदः ।
गण्डान्तेपूङ्गवो मर्त्यः पितृमातृबलात्ततः । यदि जीवेत्स-

गपाखो गजवाजिसमन्वितः । ततोयगौ भातुनिशाकरौ
वा क्रूरर्क्षगौ क्रूरनिरोक्षितौ च । व्याधिं नरस्यापि
वदन्ति तज्ज्ञास्त्रिवर्षमात्रं त्वविलम्बमेतत् । चन्द्रात् रुरे-
वासरनाथभौमौ कुजादयो वा सरणं दशाहात् । उद्यद्देष्काण
जामित्रे यस्य स्याद्दाराणो ग्रहः । क्षीणचन्द्रे विलग्नस्ये
सद्योहरति जीवितम् । आपोक्षिमे स्थिताः सर्वे ग्रहा
बलविवर्जिताः । एकमासं द्विमासं वा तस्यायुः सप्तदाहृतम् ।
विलग्ननाधिपतिर्नीचे निधने चार्कसंयुते । कृच्छ्रेण जीवनं
विन्देन्मृतप्रायो भविष्यति । केतोरुदयः पूर्वं पश्चाद्-
त्काग्निपवननिर्घातः । रौद्रे सति च मूहर्षे प्राणभ्य-
स्त्यज्यते जन्तुः । ग्रहणपरिवेशकाले जातः पापान्विते
विलग्नस्ये । लग्नेशे बलहीने जीवति पञ्चदश
त्रिमासं वा । अंशाधिपतिर्जन्मपतिर्लग्नपश्चात्सप्तपागतो
यस्य । लग्नावसानसरणं भवेत् कतिपयाहेन । सन्धि-
चतुष्टयकाले जाते मृत्युं समादिशेत्तज्जः । पापयुते
दृष्टे वा शीघ्रैः सौम्यैरदृष्टयुते । राहौ केन्द्रे पापयुक्ते-
क्षिते वा क्षिप्रं नाशं याति सौम्यैरदृष्टे । पापैः केन्द्रे
वार्कलग्ने त्रिकोणे सौम्यैः षष्ठे चाष्टमेऽन्ये वदन्ति । जातः
क्षीणे शीतगौ लग्नसंस्थे पापैर्दृष्टे नाशनाशु प्रयाति ।
उच्चक्षेत्रे भेषराशिं च हित्वा राह्ययुक्तस्तेषुपि प्राण-
नाशः । लग्नात्त्वान्यौ पापयुक्तौ यदि सस्तत्षष्ठान्ये वा
विनश्येत् क्षणेन । लग्नाद्वाले चाष्टमे पापचारैः सोमे क्षी-
णे त्वष्टमाद् च जीवेत् । केन्द्रे चन्द्रात्पापयुक्तैरसौम्यैः
स्वर्गे यानं प्रोच्यते वत्सरेण । जन्माधिपे लग्ने क्रूर-
युक्ते पश्यत्यार्किसाष्टमे जीववर्गे । षष्ठे वर्षे द्वादशे वाऽष्टमे
वा सन्धौ राशेर्जातको मृत्युमेति । षष्ठेऽष्टमे वा हिमगौ
च यस्य क्षीणे चन्द्रे पापयुक्तोऽथ वापि । सौम्यैर्दृष्टे त्वष्ट-
माद् च जीवेत् पापैः सौम्यैर्मिश्रितैस्तद्दहं स्यात् । जीवे-
विलग्नने मिथुने तलायां शुक्रेण युक्ते शशिसूनुना च ।
पापैर्दृष्टे मृत्युराशिस्थिते वा जीवेद्वर्षे चाष्टमं चैव बालः ।
लग्ने क्षीणे शशिनं निधनं रन्ध्रेकेन्द्रेषु पापैः पापा-
न्तःस्थे निधनहिंसुके द्यूनयुक्ते च चन्द्रे । एवं लग्ने भवति
मदनच्छिद्रसंस्थे च पापे माता साकं यदि च न शुभैर्वीक्षितः
शक्तिमङ्गः । राह्यपस्ते शीतरश्मौ विलग्नने क्रूरे युक्ते
चाष्टमे भूमिपुत्रे । माता साङ्गे चन्द्रशङ्कास्करेण ग्रस्तो
वा तेनाशु मृत्युं प्रयाति । अस्तङ्गते दिनपतौ रविजे
विलग्नने भौमेऽथ वापि निधनं व्रजति त्रिवर्षात् ।
एवं स्थितेऽपि हिमगावशुभैरदृष्टैराशुग्रहे च नियत